



DÖNSKUKENNSLA Á TÍMAMÓTUM

Fræðslufundur Félags dönskukennara
föstudaginn 9. október 2015

Danskundervisningen i Island

2

- Dansk/nordiske sprog er andet fremmedsprog i Island
- Dansk er på skoleskemaet fra 5./7. klasse til 10. i grundskolen og 1 – 4 semestre i gymnasiet
- Antal timer pr. uge er fra 1 – 4 i grundskolen og 3 – 6 i gymnasiet
- Kontraster mellem dansk/nordiske sprog, lande, kultur, folk og dansk som skolefag
- Myte om at børn og unge ikke vil lære dansk
- Mangel på undersøgelser af dansk i islandske skoler



Undersøgelsen

Formål

- At kortlægge danskfaget i den islandske grundskoles regi

To parallelle undersøgelser:

- a) elever og b) lærere

Antal deltagere i spørgeskemaundersøgelse A

- 359 elever i 10. klasse (grundskolens afgangsklasse)
 - 203 (56.5%) piger, 156 (43.5%): drenge
 - 344 definerer sig islandske; 17 fra andre steder i verden (Kosovo, Indland, Polland, Korea, Marocco, Vietnam, Færøerne, Rusland, Kina, Rumænien + blandede med engelsk, amerikansk, afrikansk)

Antal deltagere i spørgeskemaundersøgelse B

- 21 lærere i 10. klasse fra skoler i hovedstadsområdet og provinsen



Umræða af Facebook



4

„er að vandræðast með námsskrána í erlendum tungumálum. Það er rétt skilið hjá mér að lokamarkmið ensku og dönsku eru þau sömu....eða hvað? **Við byrjum að kenna dönsku í 7.bekk eins og flestir, sé þetta ekki ganga upp!**“

„Þetta er náttúrulega bara út í hött að hafa sömu lokamarkmið í ensku og dönsku. Ég er alltaf jafn pirruð út í þetta. **Þau byrja mun fyrr í ensku og læra ensku með því að horfa á sjónvarpið, fara í tölvuleiki o.s.frv. þannig að það er engan veginn hægt að hafa þetta það sama.**“



Aðkoma stjórnvalda að dönskukennslunni



5

- Norrænar samþykktir
- Lög og námskrá
- Sveitarfélög annast framkvæmd grunnskóla frá 1996
- Aðbúnaður kennslunnar
- Tími ætlaður til kennslu í dönsku
- Námsgögn sem byggjast á námskrá
- Starfspróun, menntun og endurmenntun
- Samsetning kennarahóps



Offentlige formålsbeskrivelser

6

Islandske



- § 25 i Loven om grundskolen 2008 nr. 91
 - ▣ Dansk/nordiske sprog er obligatoriske fag
 - ▣ Den islandske læseplan – én læseplan for dansk/nordiske sprog og engelsk
 - ▣ Elever i norsk og svensk starter deres formelle undervisning på niveau 2

Nordisk sprogkonvention 29/1966

- ▣ om nordiske statsborgeres ret til at anvende deres sprog i et andet nordisk land

Deklaration om Nordisk sprogpolitik (Nordisk Ministerråd 2006)

- ▣ Erklærer, at deklARATION om nordisk sprogpolitik skal udgøre grundlaget for en samlet, langsigtet og effektiv sprogpolitisk indsats,
- ▣ Deklarerer, at hensigten er at fortsætte arbejdet med at realisere de langsigtede sprogpolitiske mål i deklARATION om nordisk sprogpolitik.

Nordisk sprogkoordination (2009)

- ▣ om hvordan det nordiske sprogsamarbejde er organiseret.



Den største forhindring i undervisningen af dansk ifølge lærernes svar

7

Forældre og skolens bestyrere

- Holdning til dansk blandt skolens administration
- Skolernes administrations prioritering af engelsk på bekostning af dansk
- Ingen ambitioner for at faglærere underviser i dansk
- Myten om at dansk er kedeligt og svært



Læremidler

- Udgivet læremidler er ensartede og monotone
- Udgivet læremidler egner sig kun til en mindre del af eleverne
- Svært at få tilladelse fra skolens administration til at skaffe supplerende materialer

Pædagogiske forhold

- Mangel på læsefærdighed på modersmålet

Sociale forhold

- Mangel på disciplin: en vedtaget ramme for undervisningen og ansvarsfordeling
- Elevernes varierende motivation
- Eleverne er for gamle når de begynder at lære dansk



Klasseværelset og udstyr



8

Faglokale til dansk N= 19

IT-adgang

N=20

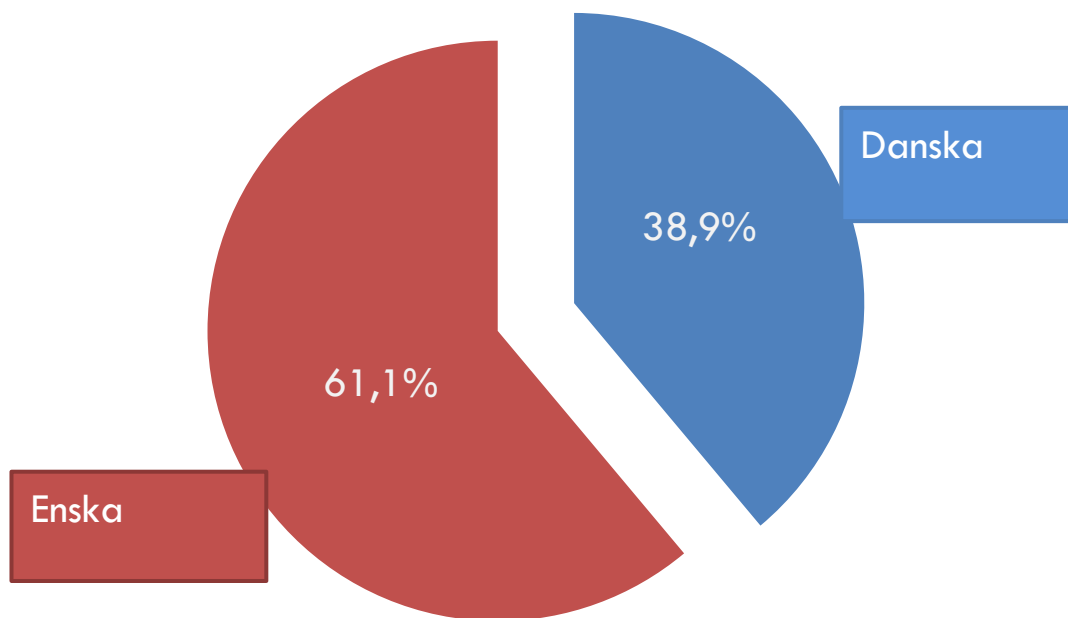


„Skolernes administrations prioritering af engelsk på bekostning af dansk“

N=76

9

1380 mínútur eru ætlaðar til kennslu í erlendum tungumálum.
Oplysninger fra 91* skolebestyrer i september – oktober 2015



Hæst	52%	1
	46,30%	4
	43,50%	7
	40,50%	17
	37,70%	12
	34,70%	16
Lægst	31,9%	3



trin 3

Hlustun

Nemandi getur fyrirhafnarlítið tileinkað sér talað mál um margvísleg **málefni í kunnuglegum aðstæðum** þegar framsetning er áheyrileg.

Lesskilningur

Nemandi getur lesið sér til gagns og ánægju **almenna texta af ýmsum toga** með **nokkuð fjölpættum orðaforða** og valið lestraraðferð eftir eðli textans og tilgangi með lestrinum.

Samskipti

Nemandi getur sýnt fram á að hann er vel **samræðuhæfur um kunnugleg málefni**, beitir nokkuð réttu máli, eðlilegum framburði, áherslum og hrynjandi, notar algeng föst orðasambönd úr daglegu máli og kann að beita viðeigandi kurteisis- og samskiptavenjum, hikorðum og ólíkum aðferðum til að gera sig skiljanlegan og skilja aðra, t.d. með því að umorða.

Frásögn

Nemandi getur tjáð sig áheyrilega **um málefni sem hann þekkir**, beitt tungumálinu af nokkurri nákvæmni hvað varðar reglur um málnotkun, framburð, áherslur, hrynjandi og orðaval.

Ritun

Nemandi getur skrifað lipran samfelldan texta á hnökralitlu máli **um efni sem hann hefur þekkingu á**, sýnt fram á góð tök á orðaforða og meginreglum málnotkunar, fylgt hefðum varðandi uppbyggingu og samhengi texta og notað tengiorð við hæfi.

Menningar- læsi

Nemandi getur sýnt fram á að hann þekkir vel til mannlífs og menningar á viðkomandi málsvæði og gerir sér grein fyrir hvað er líkt og ólíkt hans eigin aðstæðurm.



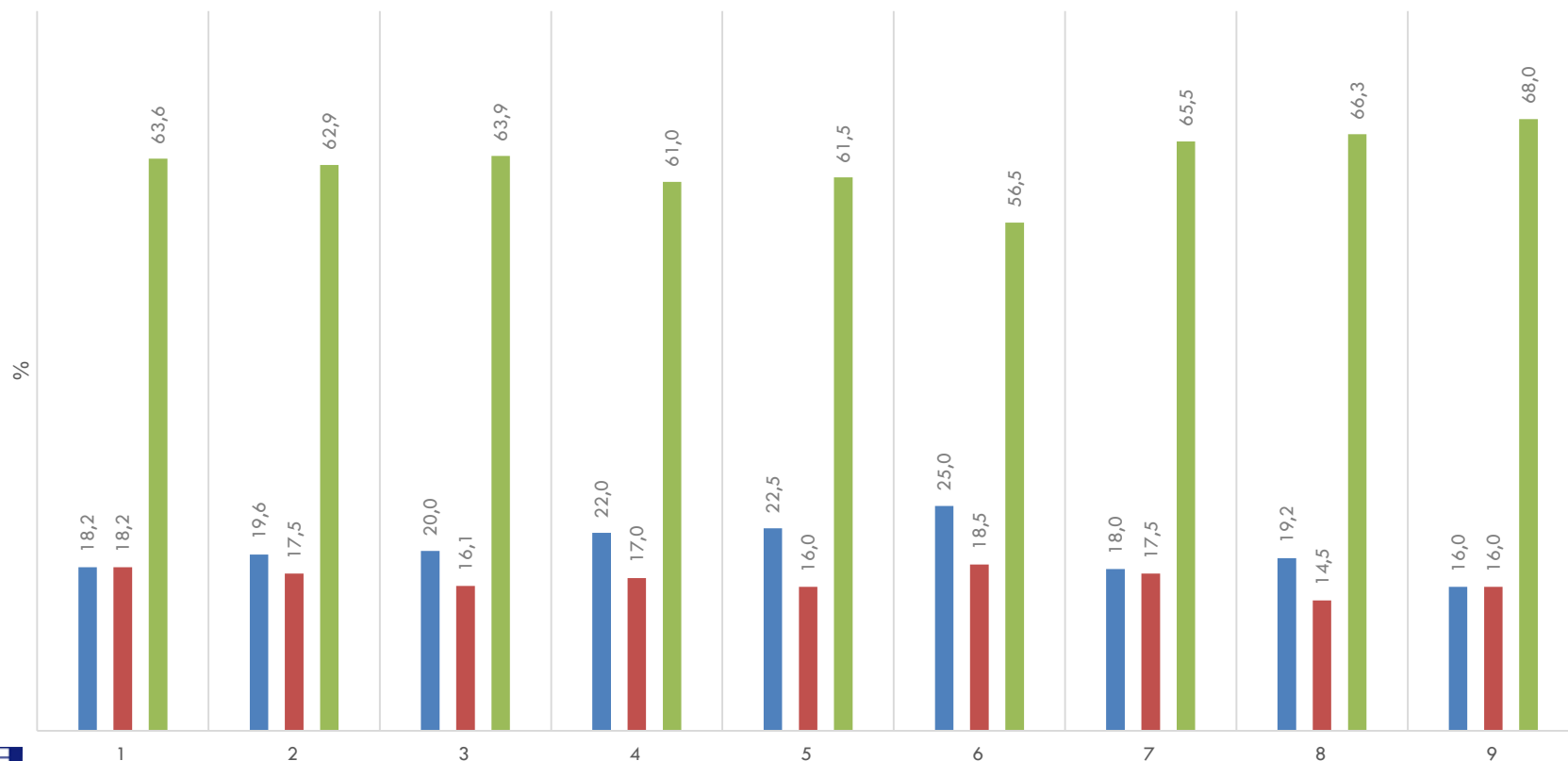
Hele Smil (2013)



12

SMIL - ORDFORRÁÐ - FREKVENNS

■ Tre og flere forekomster ■ To forekomster ■ Én forekomst



TEMA 1-8 OG HELE BOGEN 9

Pórhildur Oddsdóttir og Brynhildur Anna Ragnarsdóttir

13.10.2015



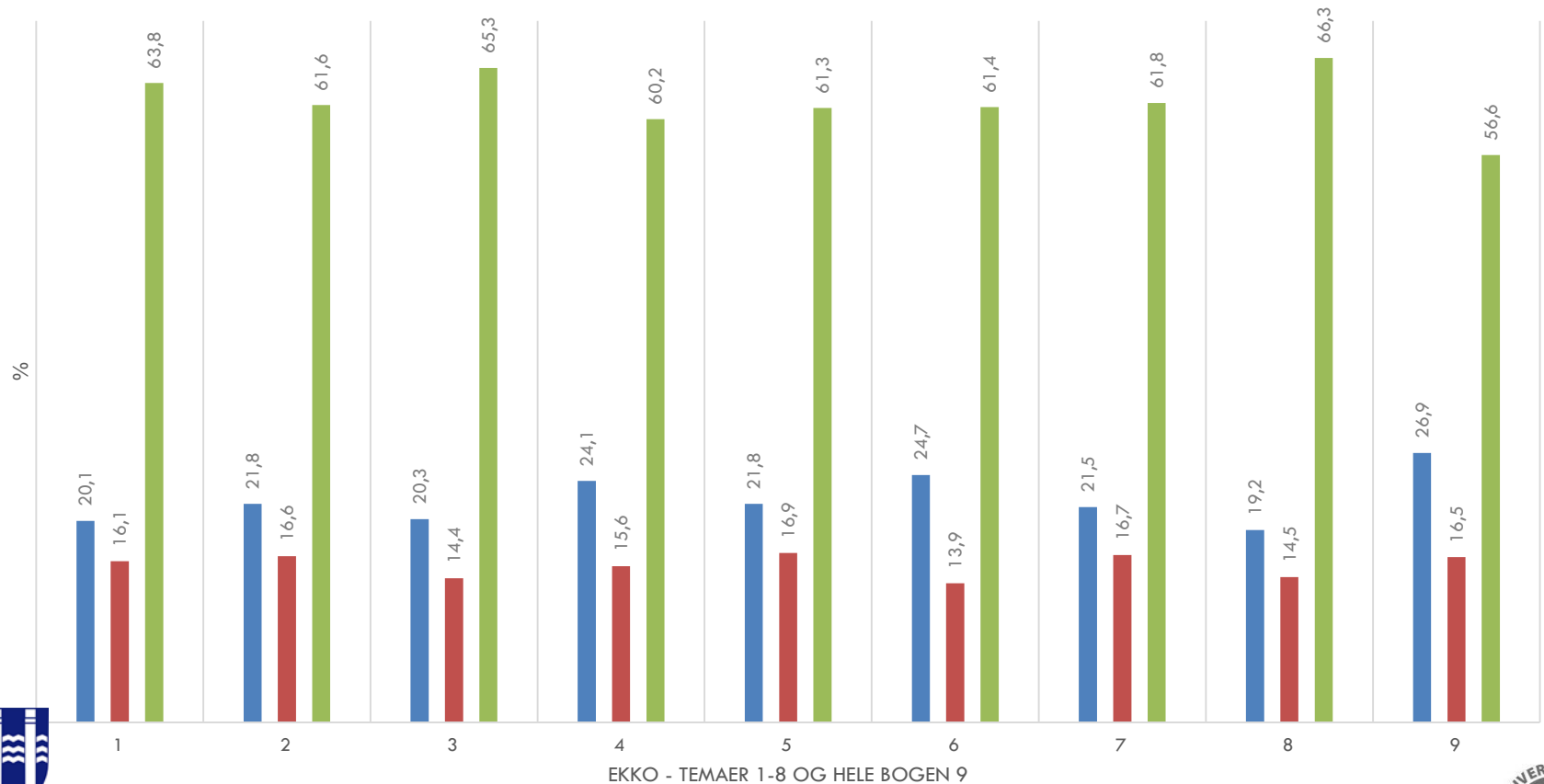
Hele EKKO (2013)



13

EKKO - ORDFORRÁÐ - FREKVENNS

■ 3 eller flere forekomster ■ 2 forekomster ■ forekommer en gang



EKKO - TEMAER 1-8 OG HELE BOGEN 9



Pórhildur Oddsdóttir og Brynhildur Anna Ragnarsdóttir

13.10.2015



Kenningar um orðaforðatilkun

14

Það eru **augljós tengsl milli endurtekninga og orðaforðatilkunar**. (Elley, 1989; Laufer & Rozovski-Roitblat, 2011; Pellicer-Sanchez & Schmitt, 2010; Stahl & Fairbanks, 1986).

Fjöldi endurtekninga er í réttu samræmi við tilkun, um .45 (Saragi, Nation, & Meiter, 1978; Vidal, 2011) **og endurtekningar eru aðaláhrifavaldur í tilkun orðaforða með lestri** (Vidal, 2011).

- Waring and Takaki (2003) greindu að til þess að lesandi eigi **50% möguleika** á því að muna orð þremur mánuðum síðar, þarf **átta endurtekningar**, að lágmarki.

McQuillan and Krashen töldu að nemendur væru færir um að lesa texta á fjölþætta texta á víðu sviði nokkuð auðveldlega og á sæmilegum hraða.

- Cobb færði rök fyrir því **að þyngd texta með miklum ókunnugum orðaforða valdi hægum lestri og reynist lesanda þungur í skauti**.

Þeir voru ósammála um tvennt:

- (a) magn orðaforða (*vocabulary-load*) í texta sem ekki hefur verið einfaldaður,
- (b) hve umfangsmikið ílag (input) þarf að vera til að lesandinn hitti/sjái/heyri markorðin, endurtekið.

- Nation, P. 2014. Reading in a Foreign Language 26-2



Kennarinn, áhrif frá samfélaginu og áhrif hans á nemendur

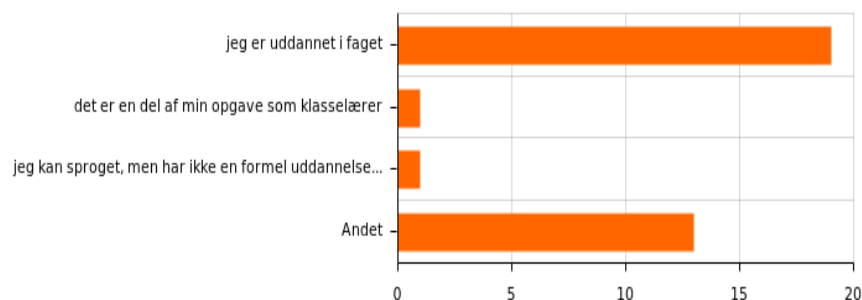
15

- Samsetning kennarahópsins
- Símenntun og faglegt viðhald
- Stuðningur frá samfélaginu
- Ögrun starfsins
- Væntingar og metnaður
- Áhrif kennara á nemendur



Hvorfor undervise i dansk?

16



N=20

19 (95.0%): jeg er uddannet i faget

1 (5.0%): det er en del af min opgave som klasselærer

1 (5.0%): jeg kan sproget, men har ikke en formel uddannelse i faget

13 (65.0%): Andet



„Ingen ambitioner for at faglærere underviser i dansk“

17

- Fire grupper lærere i dansk
 - ▣ klasselærer uden dansk
 - ▣ klasselærer der har boet i Dk eller har danske forældre
 - ▣ klasselærer som har 40 ETC i dansk
 - ▣ faglærer i dansk med BA i dansk som hovedfag (120) eller alenefag (180), M-pæd/MA



Professionel kompetenceudvikling



- *Formel uddannelse i dansk*
 - Mulighed for at udvikle deres viden i dansk
 - Kurser om sproget og sprogbrug
 - Mulighed for at kunne bruge voksensproget i større omfang
 - Træning af talefærdighed
- *Kurser, seminarer og konferencer*
 - Udefineret - kurser (7)
 - Seminarer hvor de lærer om nye emner og nye undervisningsmetoder – ikke kun at lære at bruge ipad



Tilbud om videreuddannelse

19

- seminarer
- workshops
- korte kurser
- inspirationsmøder

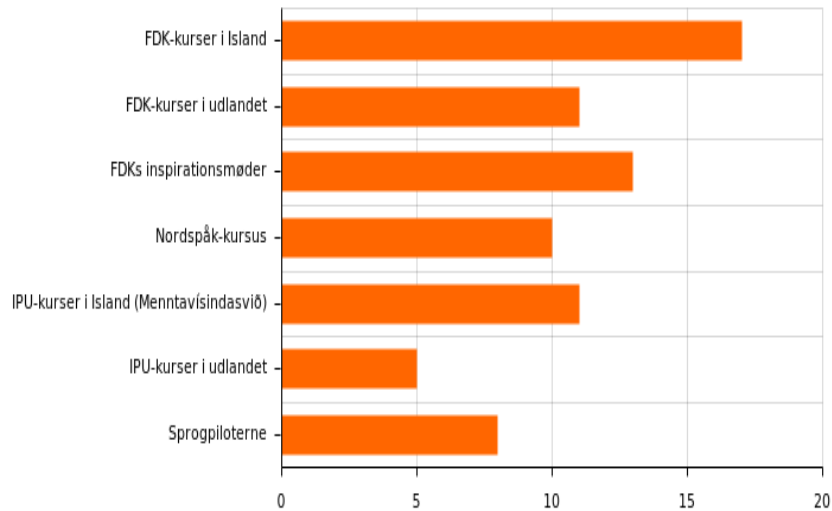
Planlagt af

- Foreningen for dansklærere,
- Islands Pædagogiske Universitet (dansk-islandsk samarbejdsprojekt)
- danske rejselærere

Lærernes deltagelse i efteruddannelse de sidste 5 år

20

N = 18



17 (94.4%): FDK-kurser i Island

11 (61.1%): FDK-kurser i udlandet

13 (72.2%): FDKs inspirationsmøder

11 (61.1%): IPU-kurser i Island (Menntavísindasvið)

10 (55.6%): Nordspåk-kursus

8 (44.4%): Sprogpiloterne

5 (27.8%): IPU-kurser i udlandet

Anden uddannelse N=5

BA-dansk

Læser til BA i dansk (3år) bliver færdig i 2015

Er i gang med min M.Ed. bliver færdig i 2016

Nej (2)

At bevare gejsten som dansklærer

N=16

21

- **Kultur og medier som lærerne nævner som kilde for deres kontakt med målsproget**
 - Ser dansk fjernsyn og lytter til radio via Internettet
 - Læser aviser og litteratur
 - Ophold i Danmark
- **Uddannelse**
 - Søger formel kompetenceudviklende uddannelse
 - Lærerkurser
 - Læser pædagogik
- **Samarbejde**
 - Opsøger samarbejde med andre lærere i faget
 - Møder andre lærere som inspiration
- **Gøre undervisningen bedre**
 - Stræber hele tiden efter at gøre undervisningen bedre gennem feedback fra eleverne
 - Ved at udarbejde undervisningsmaterialer til eleverne
 - Deltager i debatter på Internettet/FB



Lærernes ønsker om back-up fra nærmiljøet

22

Fra nærmiljøet

- Respekt for faget og back-up fra skolens administration
- Forståelse for at lærere har brug for at ajourføre deres viden gennem aviser, ugeblade, radio, tv, etc.

Offentligt ansvar

- Søgelyset rettet mod nordiske sprogfag i medier
- Erklæret politisk vilje fra ansvarshavende
- „Drum-up“ for positiv holdning



Den største udfordring i danskundervisningen

N=19

23



□ Motivation

- motivere eleverne til at lære dansk
- give eleverne fremtidsperspektiv med at kunne sproget

□ Læremidler

- vælge motiverende og udfordrende materialer
- udarbejde/vælge gode opgaver egnet til en differentieret gruppe

□ Organisering

- skabe sikre omgivelser til at øve talesproget
- engagere eleverne i det mundtlige

□ Nærområdet

- arbejde inden for de snævre rammer undervisningen i dansk får: minutter, antal timer, store klasser
- kæmpe mod negative holdninger og fordomme over for faget



Lærernes ønsker på elevernes vegne

24

□ Selvtillid og motivation

- At de ikke **bliver nervøse** eller bange, hvis de ikke forstår når de bliver tiltalt på dansk
- At de **kan bruge de midler de har til rådighed** for videreudvikling af deres kompetencer
- At de **kan bruge deres eksisterende kompetencer** i en ny sammen hæng
- At de **er motiverede til at deltage i det nordiske**, fx at bo, studere, arbejde
- At de **har selvtillid nok** til at bruge måsproget
- At eleverne **er åbne for måsprogets muligheder** og **ikke giver op**

□ Kommunikation

- At de kan kommunikere
- At de kan bede om hvad de har brug for
- At de kan fortælle om sig selv
- At de kan bede andre om at tale tydeligt og omformulere, hvis de ikke forstår
- At bruge måsproget når de rejser rundt i Norden
- At eleverne har tilstrækkelige kompetencer i de fire færdigheder til brug i dagligdagen



Dansk i elevernes nærområde (kontekst)

25

Positivt at have dansk som fag?

N=356

- 224 (62.9%): ja**
- 132 (37.1%): nej**

Mulige grunde til at lære dansk:

Kender danskere i Island?

N=354

- 130 (36.7%): ja**
- 224 (63.3%): nej**

Dansk er obligatorisk fag?

N=354

- 336 (94.9%): ja**
- 18 (5.1%): nej**

Personlig relation til Danmark? N=354

- 114 (32.2%): ja**
- 240 (67.8%): nej**

Boet i Danmark?

N=354

- 22 (6.2%): ja**
- 332 (93.8%): nej**

Familie i Danmark?

N=353

- 106 (30.0%): ja**
- 247 (70.0%): nej**

Har venner i Danmark?

N=355

- 105 (29.6%): ja**
- 250 (70.4%): nej**





Dansk i de unges fremtidssyn (motivation)

26

Eventuelt gavn af at kunne dansk til fremtidsbrug
N=352

248 (70.5%): ja

104 (29.5%): nej

Eventuelt brug af at kunne dansk fordi jeg tilhører det nordiske fællesskab
N=351

237 (67.5%): ja

114 (32.5%): nej

Eventuelt gavn af at kunne dansk for at studere i Danmark eller Norden
N=353

276 (78.2%): ja

77 (21.8%): nej

Viden om, at når man kan dansk kan man også tale med folk i Norge, Sverige, Finland, Færøerne
N=353

271 (76.8%): ja

82 (23.2%): nej

Eventuelt gavn af at kunne dansk for at arbejde i Danmark eller det øvrige Norden
N=354

269 (76.0%): ja

85 (24.0%): nej

Norden er en oplagt fremtidsscene for at studere og arbejde
N=353

200 (56.7%): ja

153 (43.3%): nej

En god dansktime er når. . . N=294

27

Atmosfære og disciplin

God lærer

- en lærer som taler godt dansk
- at læreren lærer os dansk i stedet for at vi læser teksten og svarer på spørgsmål
- god undervisning

Disciplin

- arbejdsro
- god atmosfære
- når vi bruger timen godt
- når jeg lærer noget nyt
- når jeg er glad efter timen
- at emnet interesserer mig
- at man lærer noget som sigter mod fremtiden

26% er negative

eksisterer den slags time?

når der er fri

når læreren ikke er irriteret

Aktiviteter

- aktion og aktiviteter
- film i undervisningen
- krævende projekter
- når alle er aktive
- når vi taler dansk og diskuterer
- samarbejde og tale meget på dansk
- samtaleøvelser
- vi får sjove opgaver
- vi får udfordrende opgaver

„Jeg synes at vi først skal lære at tale sprog og så at skrive“.

„Når jeg lytter meget til dansk og forstår“

„Nogle timer er bare gode og andre ikke.“



Den største studiehjælp

28

N=284



208 (73.2%): læreren

159 (56.0%): ordbøger

106 (37.3%): computer / iPad

102 (35.9%): Google translate

91 (32.0%): mobilen

60 (21.1%): klassekammerat

36 (12.7%): familien

